

Barcelona no és París

Amb l'hivern, els ajuntaments d'algunes ciutats han habilitat mesures especials per pal·liar la difícil situació en què viuen molts pobres, enmig del carrer. Alguns inclús s'hi moren.

Carme Font i Antoni Ferragut

Cada matí els qui agafen el metro a Barcelona es troben amb la mateixa cantarella: «Perdo...o...nen... en...les molestias, soy una madre (o un padre) de familia, con cinco hijos que mantener... aunque sea sólo una peseta, será bien agradecida».

A Barcelona darrerament, i a causa de la crisi econòmica, han sorgit unes noves formes de subsistència. Els joves i els vells són els que en pateixen més. De moment han trobat un camí que els permet anar tirant. La seguretat social, les vacances pagades i altres beneficis no són per a ells.

Camells, treballadors/es del sexe, trilers, malabaristes de cartes i calés, pidolaires, neteja-vidres, artistes, venedors ambulants, etc... Tothom es busca la vida com pot.

El tren que mai no agafaran: pidolaires i indigents

A les estacions de tren i metro, quan toquen les onze de la nit i les portes es tanquen, un reguitzell de persones es preparen per a anar a dormir. Per als municipals aquest panorama és habitual.

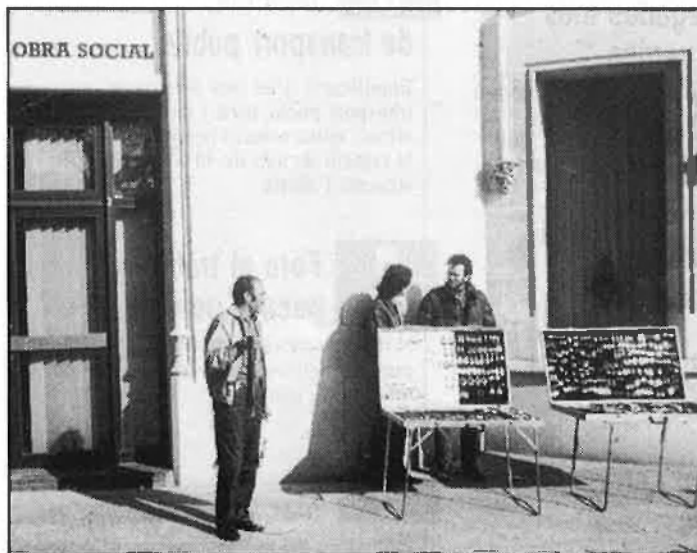
Els indigents provenen d'arreu, hi hem pogut parlar en anglès, català, castellà, francès... conversant amb ells, n'hi ha que de seguida t'expliquen la vida, a d'altres els és molt difícil agafar confiança i revelar la seva intimitat.

S'agafen la vida amb resignació. La majoria tenen de 50 anys en amunt, encara que anar descuidats i sense afaitar els faci més vells.

Baixant les escales del metro trobem Manolo, preparant el lloc per a dormir. Fa tres mesos que dorm a l'entrada d'aquesta estació; ens sorprèn la seva forma d'actuar, la pulcritud i netedat en el vestir. És un cambrer sense feina i que no cobra el subsidi d'atur; els pocs calés que té

no li arriben per a pagar-se una pensió. Treu una flassada d'una bossa esportiva per tapar-se i passar la nit. Al mateix lloc hi ha més persones dormint. Entre els marginats també hi ha classes. Els afortunats, una minoria, disposen de matalassos o sacs de dormir; d'altres, sols tenen uns parracs i cartons; els més desvalguts tenen el terra com a jaç.

Pels carrerons de la part vella de la ciutat s'aixoplugen altres indigents. La Maria, una dona d'uns 47 anys, també viu al carrer; el seu únic company és una ampolla de xarel·lo que no val més de 50 pessetes. En una bossa de plàstic porta tot el que té.

troba al carrer perquè, ens ha confessat, a Vallldonzella no la volen en aquestes condicions.

Encara hi ha persones que moren de fred al carrer. La forta onada de fred ha fet evident que no s'està preparant per a fer front a calamitats com aquestes. Els indigents es trobaren de sobte amb una forta davallada de temperatures i l'Ajuntament no els pogué aixoplugar com calia.

Ja l'hivern passat moriren més de quatre persones a la ciutat. La Guàrdia Urbana trobà dins d'una furgoneta, del carrer de Sant Rafael, el ca-

dàver de Pedro Arroyo Aguilar (àlies *el Chatarrero*). Prop del Tibidabo trobaren el cos congelat d'un vell de més de 70 anys, Antonio Pérez Càmarra.

Ara fa uns dies, al carrer de Larrard, un altre home —de 50 anys— va morir també de fred.

L'únic centre d'acolliment és el del carrer, Vallldonzella, amb dos estatges: el primer situat al mateix carrer, amb capacitat per a 90 persones; l'altre a l'Hospital de Sant Joan de Déu, on en caben 78. Aquests centres en cas d'emergència poden allotjar fins

DOMENEC UMBERT

Captaires, replega-cartons, venedors ambulants, un «quart món» conseqüència de l'atur. Aquest fenomen, avui tan habitual, es dona sobretot a les grans ciutats, com Barcelona.

200 persones. Darrerament, el municipi hagué de contractar places en hostals, per augmentar la capacitat d'allotjament.

Uns municipals habituats a tractar aquest problema, afirmen que a més de ser un centre petit, és massa rígid per a les característiques de les persones que hi porten. També asseguren que el règim d'horari és poc flexible i no s'hi poden estar gaires dies. També, diuen: hem portat alguns pobres, a les 12 de la nit a Valldonzella i ens han posat moltes traves per a ingressar-los.

JORDI VICENT

JANE I CUMBERT

«També ens trobem que els indigents es neguen tossudament a ser atesos i reclamen el seu dret a viure així». «Déjenme en paz, carajo! No me fotografien, esta luz me carga de energia mala i luego no puedo responder de mí», deia un.

L'hivern passat a París, durant la famosa onada de fred, l'ajuntament va prendre mesures i va deixar les portes dels metros obertes perquè els captaires s'hi poguessin arrecerar. A Barcelona la Televisió va informar que també es prendrien mesures similars, però la realitat fou una altra. Els

municipals que feien el torn de nit a la Plaça de Catalunya ens manifestaren: «no fou així, i la ciutat no va fer res de res —bé, alguna cosa sí que es féu, però...—, està molt clar que Barcelona no és París».

Cantonades a «go go»

A la Rambla es realitzen una sèrie de negocis que no paguen taxes al Ministeri d'Hisenda. Els trilers fan volar coloms, sobretot amb els turistes i esl entabanen amb les tres cartes i un feix de bitllets. De colp i volta, en sentir-se el crit «agua», el foraster es troba sol. La Policia Municipal apareix...

Cap al tard van els camells, els jonkies, els fumetes, etcétera. La seva principal àrea d'actuació és la cantonada del carrer del Vidre amb la Plaça Reial. «Psst, Psst... coca, heroïna, chocolate, marihuana, hachís...». Els negocis són ràpids i discrets.

Obrir tancar i córrer

Com a conseqüència de l'atur ha sorgit una nova fornada de pobres. Són «el quart món», un fenomen que es dona generalment a les grans ciutats.

Dins d'aquest grup hi ha els venedors ambulants, que tenen moltes dificultats per a poder oferir les mercaderies al públic. En deu minuts han d'obrir i tancar mil vegades la paradeta. Aconseguir la llicència els és difícil perquè alguns no tenen els papers en regla. Si l'aconsegueixen, les zones on poden anar a vendre no són les més adients, perquè hi transita poca gent o sense ànim de comprar.

Els grans magatzems i les botigues es queixen de la competència que els fan i pressionen l'Ajuntament perquè els faci fora. Els que venen bijuteria arriben a guanyar de 2.000 a 3.000 ptes. i si els enxampen, la multa és de 2.500 ptes. Per això, ja han adoptat les tauletes per a parar-les en pocs segons. Si no poden pagar, se'ls decomissa el gènere.

A Barcelona, com a València, es troba tota mena de venedors ambulants, als passadissos del metro, a qualsevol carrer; n'hi ha que es fan ells mateixos el producte (arracades, braçalets, penjolls) mentre que altres

venen productes manufacturats a les fàbriques: ninots de pelfa, joguines de plàstic i electròniques.

¿Vidres nets? No, gràcies

En les cruïlles de l'Eixample barceloní, com a les entrades de carretera a València, quan els cotxes s'aturen en un semàfor, salten a la calçada un estol de nens i joves per a netejar vidres dels vehicles. Al cap del dia arriben a aconseguir unes 1.500 ptes.

Els millors emplaçaments per a treballar són en front de l'hotel Presidente i el Ritz; els qui van descobrir el lloc de l'hotel Presidente, han hagut d'anar-se'n a causa de la forta competència. Normalment no estan més d'un mes o dos al mateix indret. Els clients acostumen a ésser els mateixos i ja els coneixen.

Els municipals fan els ulls grossos i tan sols els demanen que no pressionin massa els seus futurs clients. Arran d'un informe de la Generalitat, la Guàrdia Urbana ha rebut ordres de dissoldre els grups i de retenir galledes, draps i esponges.

«Els artistes regalem art»

Els artistes també es guanyen la vida al carrer o als soterranis i passadissos del metro. Sovint es poden veure grups de roc, o artistes en solitari fent música de tots els estils.

A Miquel Garcia, violinista del carrer de Portaferrissa, de Barcelona, li preguntem si els municipals li posen impediments, ens contesta que no el preocupa perquè ell no ven res, sinó que regala art. Viu al carrer de Rec Comtal, és l'avi de tota la mainada i el coneix tot el veïnat. Mentre toca el violí, lluint un llaç de músic, negre, i esfilagarsat, la gent bada —i alguns fins i tot s'atreveixen a demanar-li melodies en concret. El seu aire de bonhomia el fa agradable i simpàtic als vianants. Uns «punkies» que s'hi van aturar li demanaren la cançó «Alfonsina i el mar», els digué que no se sabia la partitura de memòria, però que estava disposat a aprendre-la. Al capdavant de la Rambla trobem els pintors que es guanyen la vida fent retrats i caricatures, com també els que pinten o copien imatges. En trobem un que té deutes amb la justícia. A part de pintar imatges a terra es dedica a fer negocis no massa clars, com són la venda d'haixix, cocaïna, grifa, etc.; i també d'aparells fotogràfics de dubtosa procedència.

Diverses institucions privades i ofi-

Encara es pot morir de fred al carrer.

cials, com antigament es feia, han tornat a oferir un plat de sopa als mendicants de la ciutat, com també algun entrepà. La Generalitat disposa de tres menjadors, que depenen de la Direcció General de Serveis Socials, aquests estan situats: al carrer de Canuda, al Paral·lel i al carrer del Municipi del Clot.

Les nits d'una gran ciutat com Barcelona no sols són dels que van a les «discos», «pubs», bingos i altres luxoses diversions, sinó que hi ha un gavadal de gent que aprofita el que la societat de consum llença, menja de les restes dels bars i restaurants, i dorm al ras.

Els menors també hi treballen

La Policia Autònoma va fer un informe l'octubre de 1984 sobre la problemàtica dels menors explotats i extorsionats pels propis pares, o persones del seu clan i entorn familiar.

Els Mossos d'Esquerra van detectar llavors un fort increment de la mendicitat infantil i juvenil. L'àrea d'actuació era principalment pels carrers de Barcelona i el seu cinturó industrial. S'organitzà una campanya per erradicar aquesta plaga. Col·laboraren estretament les policies municipals amb l'autònoma. Els organismes implicats foren la Direcció General de la Generalitat de Catalunya, la Federació de Municipis de Catalunya, l'Associació Catalana de Municipis, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació i les policies mu-

nicipal i autònoma. Es preveia que es podien recollir unes dues-centes persones, però una vegada engegada va córrer la veu entre els captaires i canviaren de tàctica. En un principi, arribaven amb furgonetes a l'estació de Sant Andreu de Barcelona des d'on s'escampaven per tota la ciutat. Al trobar-se vigilats pels guàrdies es soterraren al metro, i cada dia canviaven de línia per evitar el control. La seva jornada laboral era de 8 a 3. En acabar és reunien en una «roulotte» prop del pont de Marina per passar comptes i repartir-se els guanys.

Sols es pogueren enxampar 42 menors. Els adults, segons les edats dels nens, els utilitzen de diverses maneres. Amb els petits intenten provocar un sentiment de llàstima i compassió; per aconseguir-ho els droguen amb fàrmacs perquè aguantin quiets i sense piular hores i hores. D'altres els fan passar gana perquè plorin constantment.

Contràriament al que es creia, és poc freqüent el lloguer de nens, encara que esporàdicament gent del clan se'ls deixen un a l'altre en cas de malaltia del propi.

Al maig de 1985 en un nou informe es detectà un increment d'aquesta activitat i es constatà que hi havia menys portuguesos i més espanyols. Al mateix temps es descobrí que aquests «treballadors» actuaven d'una forma organitzada. Tenien cinc furgonetes per repartir cada matí els diversos grups per la ciutat.

El Cap del Servei de l'Àrea de Protecció Ciutadana de la Generalitat de Catalunya, Joaquim González, afirma que: «Barcelona, pels pidolaires, és considerada una ciutat on es treballa molt a gust. Amb aquestes campanyes que vam fer s'aconseguí reduir el nombre de mendicants, però ens adonàrem que el que feien era traslladar-se a les rodalies i cada vegada s'anaven escampant per les ciutats més allunyades. Barcelona genera i exporta tota mena de captaires i delinqüència. Per això les dues campanyes ens han servit per mantenir-nos en contacte amb les policies municipals i els municipis».

La Direcció General de Seguretat de la Generalitat de Catalunya l'estiu passat observà que darrere els grups de quitxalla que es dedicaven a netejar vidres dels cotxes hi havia trampa. La gran quantitat de colles i la minva de cotxes que hi ha a l'estiu féu que disputessin entre elles. Es va comprovar que els nens eren protegits per adults, els quals cobraven honoraris. □